

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 17719 postów Olgi Ewy Semeniuk-Patkowskiej, Bożeny Borys-Szopy, Anity Czerwińskiej, Anny Kwiecień i Wiesława Krajewskiego z 15 czerwca 2026 roku w sprawie zasadności tworzenia systemu przywilejów socjalnych dla artystów zawodowych oraz kosztów planowanych rozwiązań, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1.

Sytuacja ekonomiczna znaczącej grupy artystów jest trudna. Około 69% z nich ma przychody poniżej średniej krajowej, natomiast ok. 30% osiąga średnie przychody poniżej minimalnego wynagrodzenia. Jednocześnie system ubezpieczeń społecznych wymaga opłacania comiesięcznych składek w trybie nieadekwatnym do rodzaju prowadzonej przez nich działalności. Jedynie 8,3% tej grupy zawodowej pozostaje w stosunku pracy na czas nieokreślony, ponad połowa zaś (ok. 51%) posiada przychody z umów zlecenia i o dzieło. W efekcie takiej struktury zawieranych umów duża część artystów nie jest w ogóle ubezpieczona i w związku z tym nie może korzystać ze świadczeń czy to publicznej służby zdrowia, czy zasiłku związanego z chorobą i macierzyństwem.

Badania prowadzone pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk (raport „Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce.”) potwierdziły duże zróżnicowanie przychodów artystów: bardzo wysokie zarobki jednostek i pozostawanie poniżej płacy minimalnej przez niemal 1/3 populacji. Szacuje się, że z ok. 62 400 twórców i artystów w Polsce 8,3% jest zatrudnionych na umowy o pracę na czas nieokreślony, a 2,7% na czas określony. Z szacunków wynika, że 18,7% artystów prowadzi działalność gospodarczą, a 13,9% utrzymuje się z umów zleceń. Oznacza to, że ubezpieczeniami jest objętych obecnie 43,6% osób. Pozostałe osoby to osoby pracujące na umowy o dzieło (37%), bez żadnego tytułu prawnego (15,3%) albo też deklarujące jako formę zatrudnienia „inne”, niedoprecyzowane w badaniu (ok. 4%).

Wprowadzenie dopłat dla osób wykonujących zawody artystyczne znajduje uzasadnienie w obowiązującym porządku konstytucyjnym zarówno z perspektywy ochrony wartości konstytucyjnych, jak i dopuszczalnych odstępstw od zasady równości. Problemy tych grup zawodowych, wynikające z braku adekwatności form wykonywania działalności do obowiązku comiesięcznej płatności składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, narastają od wielu lat. W szczególności dotyczy to nieregularnych, niestabilnych oraz niewystarczających dochodów, które znacząco utrudniają im dostęp do systemu zabezpieczenia społecznego.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2520400.11212939.10635817

+48 22 42 10 100
esp@kultura.gov.pl
www.gov.pl/kultura

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15
00-071 Warszawa

Z perspektywy konstytucyjnej istnieje szereg wartości, które przemawiają za wprowadzeniem dopłat w tym zakresie. Po pierwsze, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 6 ust. 1 nakłada na państwo obowiązek stwarzania warunków upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury. Kultura, jako źródło tożsamości narodowej oraz czynnik trwania i rozwoju społeczeństwa, wymaga wsparcia ze strony państwa, szczególnie w kontekście grup zawodowych, które mają zasadniczy wpływ na jej kształtowanie i przekazywanie. Dopłaty dla artystów są więc środkiem realizacji tego konstytucyjnego obowiązku – ich celem jest zapewnienie ciągłości twórczości artystycznej, nawet w warunkach ekonomicznego niedoboru.

Po drugie, w kontekście konstytucyjnej zasady równości (art. 32) są dopuszczalne odstępstwa od formalnie rozumianej równości, o ile służą realizacji wartości nadrzędnych takich jak sprawiedliwość społeczna czy ochrona znajdujących się w szczególnie trudnym położeniu. Równość nie oznacza bowiem identycznego traktowania wszystkich podmiotów, lecz równość szans. W przypadku artystów dopłaty mogą stanowić narzędzie kompensacji systemowych nierówności wynikających z nietypowego charakteru ich zatrudnienia i źródeł dochodu, a tym samym służyć wyrównywaniu szans na uczestnictwo w życiu zawodowym i społecznym.

Po trzecie, wsparcie artystów sprzyja rozwojowi kreatywności i innowacyjności, które stanowią istotny zasób współczesnych gospodarek opartych na wiedzy i twórczości. Inwestowanie w sektor kultury przynosi wymierne korzyści nie tylko w sferze społeczno-symbolicznej, lecz również ekonomicznej, wspierając rozwój branż kreatywnych i wzrost gospodarczy.

Wreszcie dopłaty stanowią istotny mechanizm ochrony różnorodności kulturowej, uznawanej za jeden z fundamentów demokratycznego społeczeństwa. Wspierając także tych twórców, którzy działają poza głównym nurtem komercyjnym, państwo realizuje cel zachowania i rozwijania pluralizmu form wyrazu artystycznego. Bez odpowiedniego wsparcia finansowego istnienie wielu niszowych form sztuki byłoby zagrożone, co skutkowałoby zawężeniem oferty kulturalnej dostępnej dla społeczeństwa.

Mając na uwadze powyższe argumenty, należy uznać, że wprowadzenie dopłat dla artystów i pracowników sektora kultury oraz sektora kreatywnego pozostaje zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej zarówno w zakresie upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury (art. 6), jak i zasady równości wobec prawa (art. 32) oraz w kontekście obowiązku państwa realizacji polityki społecznej, sprzyjającej spójności i rozwojowi społecznemu.

Jednocześnie MKiDN wskazuje, że rolnicy co do zasady objęci są ukierunkowanym wyłącznie na nich systemem ubezpieczenia społecznego rolników, natomiast prowadzenie działalności gospodarczej daje znaczne benefity w zakresie podatków (w tym możliwość odliczenia kosztów uzyskania przychodu) czy ulgi dotyczące płatności składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne (ulga na start, Mały ZUS, Mały ZUS Plus, wakacje składkowe). Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z projektem status artysty zawodowego (a w konsekwencji dopłata do składek) nie będzie mógł zostać przyznany osobie prowadzącej działalność gospodarczą oraz podlegającej ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Ad 2.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie prowadziło szczegółowych analiz dotyczących sytuacji grup zawodowych innych niż twórcy i artyści, gdyż kwestie te znajdują się poza zakresem kompetencji i właściwości MKiDN.

Ad 3.

Podczas prac nad projektem analizie podlegała sytuacja grupy zawodowej artystów i twórców wykonujących zawody artystyczne w następujących dziedzinach:

- a) architektura,
- b) film,
- c) literatura,
- d) muzyka,
- e) taniec,
- f) teatr,
- g) sztuki wizualne,
- h) twórczość ludowa.

Bazowano na raporcie prof. dr hab. Doroty Ilczuk „Policzone i policzeni! Artystki i artyści w Polsce”. Należy jednak podkreślić, że wszystkie zawody objęte ww. badaniem nie będą objęte uprawnieniami wynikającymi z ustawy, a badania te służyły za punkt wyjścia do szacunku kosztów rozwiązania.

Ad 4.

Według aktualnych szacunków MKiDN:

- a) liczba osób, które będą mogły uzyskać status artysty zawodowego, to 62 423;
- b) liczba osób, które spełnią kryteria dochodowe umożliwiające otrzymanie statusu artysty zawodowego z prawem do dopłaty, to 27 861;
- c) liczba osób, które osiągają dochody poniżej wynagrodzenia minimalnego i realnie otrzymywać będą dopłaty, to 21 316.

Ad 5-7.

Szacowany łączny koszt funkcjonowania systemu to:

- a) w pierwszym roku – 375,86 mln zł;
- b) w perspektywie 5 lat – 2 038,25 mln zł;
- c) w perspektywie 10 lat - 4 414,53 ml zł.

Ad 8-9.

Źródłem finansowania wydatków związanych z projektem jest budżet państwa. W zakresie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przewidziano wpływ środków pochodzących z dopłat oraz wydatki związane ze wypłacaniem świadczeń z FUS na rzecz artystów zawodowych, w szczególności w zakresie zasiłków chorobowych.

Ad 10-11.

Przeprowadzono ocenę skutków regulacji projektu, w tym w zakresie finansów publicznych. Ocena Skutków Regulacji została zamieszczona na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, link:

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12397303/katalog/13124609#13124609>

Nie prowadzono dodatkowych badań opinii publicznej dotyczących projektu, ale należy podkreślić, że nie są one wymagane przez procedury legislacyjne.

Ad 12-15.

Raport z konsultacji publicznych stanowi załącznik do Oceny Skutków Regulacji projektu, który został zamieszczony na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, link:

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12397303/katalog/13124609#13124609>

W wyniku konsultacji do MKiDN wpłynęło łącznie 79 stanowisk od organizacji zbiorowego zarządzania i innych organizacji zrzeszających twórców i wydawców, instytucji kultury, wydawców, organizacji bibliotecznych, organizacji społecznych, a także licznie wzięły w nich udział osoby fizyczne. Konsultacje miały charakter publiczny, a w szczególności skierowano zaproszenie do następujących podmiotów:

1. DJ Union Polskie Stowarzyszenie Prezenterów Muzyki
2. EC1 Łódź - Miasto Kultury w Łodzi
3. ECF Camerimage
4. Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki
5. Film Produkcja
6. FilMOTEKA Narodowa - Instytut Audiowizualny
7. Fundacja Indie Games Polska
8. Fundacja Siła Społeczna
9. Forum Środowisk Sztuki Tańca
10. Gildia Montażu i Postprodukcji
11. Gildia Polskich Charakteryzatorów Filmowych, Telewizyjnych i Teatralnych
12. Gildia Polskich Reżyserów i Reżyserów Obsady
13. Inicjatywa Kobiety Filmu
14. Instytut Adama Mickiewicza
15. Kino Świat sp. z o.o.
16. Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji KIGEIT
17. Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych
18. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
19. Krakowski Klastr Filmowy
20. Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej
21. Ogólnopolski Związek Zawodowy Artystów Tancerzy
22. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
23. Polska Akademia Filmowa
24. Polska Gildia Producentów
25. Polski Instytut Sztuki Filmowej
26. Polska Izba Radiodifuzji Cyfrowej
27. Polski PEN Club
28. Polski Związek Chórów i Orkiestr
29. Polski Związek Kaskaderów
30. Polskie Stowarzyszenie Jazzowe
31. Polskie Stowarzyszenie Montażystów
32. Polskie Stowarzyszenie Muzyki Elektroakustycznej PSeME
33. Polskie Stowarzyszenie Nowe Kina
34. Polskie Stowarzyszenie Realizatorów Dźwięku
35. Polskie Towarzystwo Taneczne
36. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego
37. Sieć Kin Studyjnych i Lokalnych
38. Stowarzyszenie Akordeonistów Polskich
39. Stowarzyszenie Aktorów, Statystów i Epizodystów Filmowych i Telewizyjnych
40. Stowarzyszenie Animatorów i Animatorów Kultury „Forum Kraków”
41. Stowarzyszenie Architektów Polskich
42. Stowarzyszenie Architektów Wnętrz
43. Stowarzyszenie Artystów Ceramików
44. Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych
45. Stowarzyszenie Autorów ZAiKS
46. Stowarzyszenie Autorów i Auterek Zdjęć Filmowych PSC

47. Stowarzyszenie Dramatopisarzy i Dramaturgów Polskich
48. Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów
49. Stowarzyszenie Dystrybutorów Filmowych
50. Stowarzyszenie Filmowców Polskich
51. Stowarzyszenie Kin Studyjnych
52. Stowarzyszenie Kina Polskie
53. Stowarzyszenie Kreatywna Polska
54. Stowarzyszenie Pisarzy Polskich
55. Stowarzyszenie Polska Gildia Producentów
56. Stowarzyszenie Polskich Artystów Karykatury
57. Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków
58. Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów
59. Stowarzyszenie Polskie Gry
60. Stowarzyszenie Postproducentów Polskich
61. Stowarzyszenie Producentów Polskiej Animacji
62. Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury
63. Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich
64. Stowarzyszenie Twórców dla Rzeczypospolitej
65. Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej (STGU)
66. Stowarzyszenie Twórców Ludowych
67. Stowarzyszenie Twórczyń Filmowych
68. Stowarzyszenie Unia Literacka
69. Studio Filmów Rysunkowych
70. Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza
71. Unia Polskich Teatrów
72. Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych
73. Wytwórnia Filmów Fabularnych
74. Związek Polskich Artystów Fotografików
75. Związek Artystów Scen Polskich ZASP
76. Związek Autorów i Producentów Audiowizualnych ZAPA
77. Związek Kompozytorów Polskich
78. Związek Literatów Polskich
79. Związek Polskich Artystów Fotografików
80. Związek Polskich Artystów Malarzy i Grafików
81. Związek Polskich Artystów Plastyków
82. Związek Pracodawców Cyrku i Rozrywki
83. Związek Pracodawców Prywatnych Mediów [Konfederacja Lewiatan]
84. Związek Producentów Audio-Video ZPAV
85. Związek Zawodowy Aktorów Polskich ZZAP
86. Związek Zawodowy Filmowców
87. Związek Zawodowy Gildia Polskich Reżyserów i Reżyserów Teatralnych
88. Związek Zawodowy Kostiumografów i Pracowników Pionu Kostiumograficznego
89. Związek Zawodowy Muzyków RP
90. Związek Zawodowy Polskich Artystów Muzyków Orkiestrowych
91. Związek Zawodowy Polskich Reżyserów Dokumentalnych - Gildia Polskich Reżyserów Dokumentalnych
92. Związek Zawodowy Reżyserów Polskich - Gildia Reżyserów Polskich
93. Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich - Gildia Scenarzystów

Projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny poparły:

1. Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury
2. Związek Zawodowy Polskich Artystów Muzyków Orkiestrowych
3. Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

4. Unia Literacka
5. Związek Zawodowy Aktorów Polskich
6. Polska Izba Książki
7. Instytut Adama Mickiewicza
8. Stowarzyszenie Artystów Wykonawców

Tabelaryczny wykaz uwag zgłoszonych w procesie konsultacji publicznych do projektu ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny wraz ze stanowiskiem MKiDN stanowi załącznik do raportu z konsultacji publicznych. Tabela zawiera uwagi zgłoszone do konkretnych zamierzeń ujętych w projekcie.

Ad 16.

MKiDN analizowało obecne rozwiązania przewidziane dla twórców i artystów w zakresie uzyskania tytułu do ubezpieczeń na podstawie decyzji Komisji do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców. Artyści nie są jednak zainteresowani tym rozwiązaniem, a Komisja wydaje znikomą liczbę decyzji (w latach 2022-2024 było to łącznie 12 decyzji pozytywnych i 5 negatywnych). W ocenie MKiDN problem braku ciągłości ubezpieczeń oraz odprowadzania przez artystów i twórców składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne może zostać rozwiązany za pomocą mechanizmu dopłat zawartego w projekcie.

Dodatkowo MKiDN analizowało również systemy obowiązujące w innych państwach, które zostały opisane w Ocenie Skutków Regulacji projektu.

Ad 17-19.

Ze względu na liczne ograniczenia i warunki konieczne do spełnienia dla otrzymania statusu artysty zawodowego oraz dopłaty, jak również biorąc pod uwagę jej automatyczny charakter, w ocenie MKiDN ryzyko ewentualnych nadużyć związanych z projektem jest znikome. Analiza w zakresie wszelkich skutków projektu została przeprowadzona w ramach Oceny Skutków Regulacji.

Jednocześnie należy wskazać, że projekt przewiduje mechanizmy sprzyjający przejrzystości wydatkowania środków publicznych, w tym w szczególności:

- a) dopłata ma stanowić każdorazowo uzupełnienie składek uprawnionego do poziomu składek należnych od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Dopłata ma mieć charakter automatyczny, bezgotówkowy i nie trafi do artysty, a zostanie przekazana bezpośrednio do ZUS;
- b) przed przyznaniem dopłaty ZUS występuje do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o potwierdzenie wysokości dochodów wnioskodawcy. W zakresie dochodów niepodlegających opodatkowaniu wnioskodawca dołącza stosowne oświadczenie składane pod rygorem odpowiedzialności karnej;
- c) dodatkowo status artysty zawodowego (a w konsekwencji dopłata do składek) nie będzie mógł zostać przyznany osobie prowadzącej działalność gospodarczą oraz podlegającej ubezpieczeniu społecznemu rolników. Dopłaty nie otrzymają również osoby posiadające ubezpieczenie na innej podstawie, w tym w szczególności artyści-emeryci;
- d) w treści projektu przewidziano maksymalny limit wydatków budżetu państwa oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych będących skutkiem ustawy na kolejne 10 lat budżetowych (co nie dotyczy wydatków na dopłaty) wraz ze stosownymi mechanizmami korygującymi zgodnie z art. 50 ust. 1a-5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Na obecnym etapie MKiDN nie zamierza publikować corocznych raportów dotyczących kosztów projektu, przy czym kwestia ta zostanie poddana analizie w przypadku wejścia projektu w życie. Podsumowanie kosztów rozwiązania będzie jednak ujęte w sprawozdaniu

finansowym jednostki realizującej zadanie oraz w ZUS. Otrzymanie takich danych następować będzie na wniosek.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że zgodnie z Oceną Skutków Regulacji trzy lata po wejściu w życie projektowanej ustawy zostanie dokonana ocena, czy projektowana regulacja poprawiła sytuację środowiska artystów. Ocena zostanie dokonana przez CEiPA, ze szczególnym udziałem Rady Programowo-Naukowej do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny. W ramach ewaluacji planowane jest przeprowadzenie badań, których zakres obejmie wpływ regulacji na formy zatrudnienia artystów oraz policzenie liczby artystów, którzy skorzystali z wynikających z projektu ustawy regulacji. Ponadto zostanie zbadane, czy wprowadzenie tego modelu opłacania składek wpłynęło na rezygnację z pracy na etacie bądź działalności gospodarczej.

Ad 20.

Kwestia ewentualnego wprowadzania podobnych rozwiązań w stosunku do innych grup zawodowych pozostaje poza obszarem właściwości i kompetencji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Z poważaniem

z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Sekretarz Stanu

Maciej Wróbel

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/